

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗРЫН ХАРЬЯА
ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

**ХОВД АЙМГИЙН ЧАНДМАНЬ СУМЫН ТӨСВИЙН ТӨВЛӨРҮҮЛЭН
ЗАХИРАГЧИЙН 2020 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН**

Аудитын код: ХОА-2021/8/СТА-ТТЗ

<p>Цахим хуудас: www.audit.mn</p> <p>Ховд хот 2021 он</p>	<p>Тэргүүлэх аудитор: Х.Болдбаатар Утас: 70433061 Цахим хаяг: Boldbaatar.Kh @audit.gov.mn Аудитын менежер: А.Цэцэгсүрэн Утас:70432545 Цахим хаяг: Tsetsegsuren.A@audit.gov.mn Аудитор: Д.Нарантуул Утас: 70432545 цахим хаяг: Narantuul.d@audit.gov.mn</p>
---	--

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

Агуулга.....	1
1. ТӨРИЙН АУДИТЫН САНАЛ, ДҮГНЭЛТ	2
2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН	4
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан.....	4
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан	6
2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	9
2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	12
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	13
4.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан	16
3. АУДИТЫН ТАЙЛАН.....	16
3.1. Ерөнхий зүйл	16
3.2 Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй	17
3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт	17
3.4 Материаллаг байдал.....	17
3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт	18
3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө.....	18
3.5.2 Авлага.....	18
3.5.3 Бараа материал	19
3.5.4 Үндсэн хөрөнгө	20
3.5.5 Өр төлбөр	20
3.5.6 Засгийн газрын хувь оролцоо.....	21
3.5.10 Орлогын данс	21
3.5.11 Зардлын данс	22
3.6 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга	22
3.7 Шилэн дансны мэдээлэл	24
3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга	25
3.9 Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн	25
3.10 Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал.....	27
4. Менежментийн захидал.....	27
4. 5.Аудитын явцад илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт	28

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагуудын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
ТТЗ	Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч
ИТХ	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал
ЗДТГ	Засаг даргын тамгын газар
БОНС	Байгаль орчныг нөхөн сэргээх
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч
СХС	Сум хөгжүүлэх сан
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
ТЭЗҮ	Техник эдийн засгийн үзүүлэлт

1. ТӨРИЙН АУДИТЫН САНАЛ, ДҮГНЭЛТ

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
84000 ЦэнБатараг бөг, Жаргалант сум, Ховд
Утас: 976-70433061, Факс: 976-70433061
E-mail: khovd@audit.gov.mn

2021-03-25 № 2/182
танай _____ -ны № _____ -т

ЧАНДМАНЬ СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГА З.ОНОЛБААТАР ТАНАА

АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Чандмань сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Чандмань сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл материаллаг алдаагүй, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журамд нийцүүлэн үнэн зөв, шударга толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, гарын авлагын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Бусад мэдээлэл

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ.

Бусад мэдээлэл нь байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт, үйл ажиллагааны тайлан, Төрийн үйлчилгээг чанарын шинэ шатанд гаргаж, ард иргэдийнхээ амьдрах орчныг сайжруулсан байдал, хамрах хүрээндээ хуулийн хэрэгжилтийг хангасан байдал зэрэг санхүүгийн ба санхүүгийн бус мэдээллийг агуулсан байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу үнэн зөв, шударга бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

021020774

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэж болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлэх хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар түүнийг бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Х.БОРДБААТАР

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	641,726,568.39	788,560,928.58
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	23,973,174.42	66,162,918.87
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	23,973,174.42	66,162,918.87
3121	Төгрөг	23,973,174.42	66,162,918.87
31211	Төрийн сангийн харилцах	23,955,174.42	66,018,918.87
31213	Арилжааны банк дахь харилцах	18,000	144,000
33	АВЛАГА	476,178,146.87	542,376,155.64
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	5,791,483.07	8,184,734.14
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	309,441	309,441
33401	Дансны авлага /ТӨҮГ/	6,226,941	6,226,941
33402	Татвар, НДШ – ийн авлага /ТӨҮГ/	36,000	36,000
335	Бусад авлага	11,225,947.80	132,443,536.50
3351	Байгууллагаас авах авлага	8,200,030.80	101,167,369.50
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	3,025,917	31,276,167
336	Зээлийн авлага	452,588,334	395,175,503
3361	Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлийн авлага	452,588,334	395,175,503
33612	Хувь хүмүүст олгосон зээл	452,588,334	395,175,503
34	УРЬДЧИЛГАА	25,390,000	39,909,200
3471	Урьдчилгаа тооцоо	25,390,000	39,909,200
34712	Үндсэн хөрөнгө бэлтгэх урьдчилгаа	24,940,000	39,409,200
34713	Цалингийн урьдчилгаа	450,000	500,000
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	116,185,247.10	140,112,654.07
351	Түүхий эд материал	7,471,491.60	12,854,059.06
35130	Эм боох материал	7,471,491.60	12,854,059.06
35300	Бэлэн бүтээгдэхүүн	9,685,950.00	9,685,950.00
354	Хангамжийн материал	82,352,805.50	99,392,645.01
35410	Бичиг хэргийн материал	2,209,890	3,714,640
35420	Аж ахуйн материал	39,688,227.50	62,338,864.81
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	1,188,000	998,000
35440	Түлш, шатах тослох материал	2,432,250	2,452,254.80
35450	Барилгын засварын материал	-	1,064,050
35460	Хүнсний материал	17,902,958	10,512,985.40
35470	Бусад хангамжийн материал	18,931,480	18,311,850
35500	Биологийн хөрөнгө	-	-

Чандмань сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

35600	Мал амьтад	16,675,000	18,180,000
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>5,416,077,836.01</u>	<u>6,316,695,358.45</u>
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	5,416,077,836.01	6,316,695,358.45
391	Газар	-	-
392	Биет хөрөнгө	5,257,892,798.50	6,158,374,779.75
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	4,638,338,944.00	5,674,502,072.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(467,779,253.14)	(689,830,350.46)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	290,108,687.00	316,870,887.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(148,589,287.59)	(158,284,974.60)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	897,161,648.19	936,802,753.66
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(784,943,962.26)	(803,487,067.29)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	380,059,001.62	409,691,555.33
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(231,227,293.09)	(234,654,750.73)
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	542,380,223.00	542,380,223.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	(98,371,648.00)	(100,632,376.00)
39213	Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	35,450,000.00	35,450,000.00
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	206,028,707.00	239,468,707.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(50,777,346.43)	(62,043,075.38)
39217	Ном	50,054,378.20	52,141,176.22
393	Биет бус хөрөнгө	158,185,037.51	158,320,578.70
39301	Программ хангамж	5,378,500.00	6,333,500.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,915,062.49)	(2,734,521.30)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	154,721,600.00	154,721,600.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>6,057,804,404.40</u>	<u>7,105,256,287.03</u>
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	<u>40,302,259</u>	<u>31,658,969.82</u>
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	25,302,259	16,658,969.82
413	Өглөг	25,302,259	16,658,969.82
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	870,188	2,580,958.12
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	8,855,349	3,840,725
4136	Бусад өглөг	15,576,722	10,237,286.70
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	6,289,598	950,162.70
41363	Татварын өглөг /ТӨҮГ/	9,287,124	9,287,124
42	УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	15,000,000	15,000,000
422	Урт хугацаат зээл	15,000,000	15,000,000
4222	Гадаад валют	15,000,000	15,000,000
42230	Бусад урт хугацаат өр төлбөр /ТӨҮГ/	15,000,000	15,000,000
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>6,017,502,145.40</u>	<u>7,073,597,317.21</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	6,017,502,145.40	7,073,597,317.21
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	2,418,049,918.04	2,418,049,918.04
51101	Өмч: - төрийн	2,418,049,918.04	2,418,049,918.04
512	Хуримтлагдсан үр дүн	1,614,800,255.65	2,671,981,699.80
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,678,470,178.79	1,579,580,028.99

51220	Тайлант үеийн үр дүн	(63,669,923.14)	1,092,401,670.81
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,984,651,971.71	1,983,565,699.37
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	6,057,804,404.40	7,105,256,287.03

(төгрөгөөр)

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	3,280,612,599.26	4,578,567,791.38
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	54,711,980.95	74,553,463.45
110	Орлогын албан татвар	46,528,480.95	66,950,861.05
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	46,528,480.95	66,950,861.05
110002	Үйл ажиллагааны орлого	440,000.00	3,328,490.80
110003	Хөрөнгийн орлого	15,052,156.75	15,333,577.92
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого		90,000
110008	Шууд бус орлого	31,036,324.20	48,198,792.33
113	Хөрөнгийн албан татвар	3,590,000	2,310,000
113002	Бууны албан татвар	3,590,000	2,310,000
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	4,593,500	5,292,602.40
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	3,821,400	3,637,200
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	1,403,800	979,200
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	1,632,500	2,085,000
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	785,100	573,000
1181	Газрын төлбөр	-	953,596.40
118101	Газрын төлбөр		953,596.40
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	772,100	701,806
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	-	200,000
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	267,100	183,806
118204	Байгалийн ургамлын нөөц ашигласны төлбөр	505,000	318,000
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	588,118,159.31	1,224,093,488.93
120	Нийтлэг татварын бус орлого	588,118,159.31	1,224,093,488.93
120003	Торгуулийн орлого	2,695,359.31	774,236.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	585,061,721	1,222,410,752.93
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,866,400	1,287,500
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	32,654,233	6,475,050
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	549,541,088	1,214,648,202.93
120009	Бусад орлого		758,500
120010	Борлуулалтын орлого (цэвэр) /ТӨҮГ/	180,000	150,000
120011	Борлуулалтын өртөг /ТӨҮГ/	181,079	-
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,637,782,459	3,279,920,839
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,385,424,200	1,543,172,600
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,385,424,200	1,543,172,600
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	119,203,661	266,119,307

**Чандмань сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит**

131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	109,451,440	246,211,847
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	7,716,221	18,472,460
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	2,036,000	1,435,000
131106	Төсвийн урамшуулал		-
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,110,947,384	1,440,940,548
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	511,335,700	678,984,800
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/		2,542,948
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	467,564,300	630,005,500
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	132,047,384	129,407,300
1330	Төсвийн захирагчдаас	400,034	-
133002	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	400,034	-
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	21,807,180	29,688,384
134001	Нийгмийн даатгалын сангаас санхүүжих		-
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	21,807,180	29,688,384
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2,795,449,442.83	3,475,448,057.12
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,713,819,342.83	3,414,513,129.12
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,180,562,268.83	2,644,278,774.05
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,362,071,056.30	1,577,497,681.00
210101	Үндсэн цалин	1,055,901,777.30	1,349,833,706.42
210102	Нэмэгдэл	204,834,945	145,155,683.91
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	5,011,000	5,233,353
210104	Урамшуулал	76,201,796	71,274,937.67
210105	Гэрээт ажлын хөлс	20,121,538	6,000,000
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	175,631,562.29	193,464,986.29
210201	Тэтгэврийн даатгал	120,958,712.61	132,968,899.54
210202	Тэтгэмжийн даатгал	13,772,252.43	18,756,622.01
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	10,961,481.95	12,370,426.47
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,721,737.76	2,984,587.41
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	27,217,377.54	26,384,450.86
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	130,934,310	199,506,129
210301	Гэрэл, цахилгаан	13,496,445	11,072,777
210302	Түлш, халаалт	116,035,143	186,766,000
210303	Цэвэр, бохир ус	1,402,722	1,667,352
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	66,880,597	60,009,357.70
210401	Бичиг хэрэг	9,147,606	9,283,887
210402	Тээвэр, шатахуун	47,660,551	42,663,884.70
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,554,300	5,421,286
210404	Ном, хэвлэл	1,227,300	30,250

**Чандмань сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит**

210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэргэгчдийн устгал, ариутгал	1,405,700	690,500
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,729,500	146,000
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	155,640	1,773,550
2105	Нормативт зардал	120,658,439.95	98,883,200.70
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	31,165,243.95	34,486,528.10
210502	Хоол, хүнс	89,108,196	60,641,572.60
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	385,000	3,755,100
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	5,019,599	5,194,150
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	40,000	264,000
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	102,500	70,000
210604	Урсгал засвар	4,877,099	4,860,150
2107	Томилолт, зочны зардал	10,671,000	3,929,940
210702	Дотоод албан томилолт	10,671,000	3,929,940
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	32,820,515	27,847,223.83
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	30,884,046	24,019,525.83
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	861,000	1,323,000
210803	Даатгалын үйлчилгээ		1,631,835
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	290,000	290,750
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	30,000	22,793.20
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	-	318,800
210807	Газрын төлбөр	75,469	147,000
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	680,000	69,519.80
210813	Бусад зардал /ТӨҮГ/		24,000
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	275,875,189.29	477,946,105.53
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	55,096,629.63	163,379,170.80
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,829,558	770,595
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	218,949,001.66	313,796,339.73
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	533,257,074	770,234,355.07
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	21,028,840	32,794,080
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	19,294,400	12,354,700
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	-	18,480,000
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,734,440	1,959,380
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	511,735,734	729,138,275.07
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	511,335,700	678,984,800
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	400,034	50,153,475.07
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	492,500	8,302,000
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	492,500	-
213505	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч хооронд хийсэн санхүүжилт		8,302,000
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	81,630,100	60,934,928
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	81,630,100	60,934,928
220001	Барилга байгууламж	45,500,000	4,354,750
221001	Их засвар	4,845,000	29,128,950

222001	Тоног төхөөрөмж	31,285,100	13,174,600
223001	Бусад хөрөнгө		14,276,628
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	485,163,156.43	1,103,119,734.26
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	193,976,928.22	10,718,063.45
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал		675,000.00
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	(193,976,928.22)	(10,718,063.45)
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	291,186,228.21	1,092,401,670.81

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	2,766,771,874.68	3,392,643,913.45
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	54,711,980.95	74,553,463.45
110	Орлогын албан татвар	46,528,480.95	66,950,861.05
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	46,528,480.95	66,950,861.05
110002	Үйл ажиллагааны орлого	440,000	3,328,490.80
110003	Хөрөнгийн орлого	15,052,156.75	15,333,577.92
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого		90,000
110008	Шууд бус орлого	31,036,324.20	48,198,792.33
113	Хөрөнгийн албан татвар	3,590,000	2,310,000
113002	Бууны албан татвар	3,590,000	2,310,000
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	4,593,500	5,292,602.40
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	3,821,400	3,637,200
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	1,403,800	979,200
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	1,632,500	2,085,000
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	785,100	573,000
1181	Газрын төлбөр	-	953,596.40
118101	Газрын төлбөр		953,596.40
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	772,100	701,806
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	-	200,000
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	267,100.00	183,806
118204	Байгалийн ургамлын нөөц ашигласны төлбөр	505,000.00	318,000
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	73,624,934.73	38,714,036
120	Нийтлэг татварын бус орлого	73,624,934.73	38,714,036
120003	Торгуулийн орлого	2,695,359.31	774,236
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	70,749,575.42	37,531,300
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	61,115,822	1,287,500

1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,852,730	36,243,800
1200043	Урьд оны үлдэгдэлээс санхүүжих	6,781,023.42	-
120013	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого /ТӨҮГ/	180,000	408,500
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛГИЙН ОРЛОГО	2,638,434,959.00	3,279,376,414.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,385,424,200	1,543,172,600
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,385,424,200	1,543,172,600
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	119,203,661	266,119,307
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	109,451,440	246,211,847
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	7,716,221	18,472,460
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	2,036,000	1,435,000
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,111,599,884	1,440,396,123
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	511,988,200	678,440,375
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/		2,542,948
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	467,564,300	630,005,500
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	132,047,384	129,407,300
1330	Төсвийн захирагчдаас	400,034	-
133002	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	400,034	-
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	21,807,180	29,688,384
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	21,807,180	29,688,384
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	2,480,731,243.42	3,178,046,041
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,480,731,243.42	3,178,046,041
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,937,756,946	2,406,535,790.93
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,357,887,244	1,549,218,356.14
210101	Үндсэн цалин	937,603,800	1,100,208,270.06
210102	Нэмэгдэл	251,080,444	327,983,186.78
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	5,808,000	5,808,000
210104	Урамшуулал	69,334,000	88,026,899.30
210105	Гэрээт ажлын хөлс	94,061,000	27,192,000.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	170,767,422	212,133,353.86
210201	Тэтгэврийн даатгал	116,274,822	154,521,635.28
210202	Тэтгэмжийн даатгал	13,623,000	15,312,690.92
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	10,898,500	10,804,327.69
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,725,100	2,789,986.35

Чандмань сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

210205	Эрүүл мэндийн даатгал	27,246,000	28,704,713.62
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		
		97,830,200	201,775,327
210301	Гэрэл, цахилгаан	13,245,400	12,978,975
210302	Түлш, халаалт	82,423,400	186,786,000
210303	Цэвэр, бохир ус	2,161,400	2,010,352
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		
		65,642,880	54,850,522.93
210401	Бичиг хэрэг	7,987,800	6,990,300
210402	Тээвэр, шатахуун	45,046,880	38,185,800
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,770,400	5,969,522.93
210404	Ном, хэвлэл	1,205,600	215,600
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,667,800	1,885,100
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,964,400	1,604,200
2105	Нормативт зардал		
		126,277,880	97,785,600
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	24,178,580	32,916,610
210502	Хоол, хүнс	95,082,800	58,425,170
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	7,016,500	6,443,820
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		
		7,985,600	5,514,200
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	646,300	1,500,000
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	300,000	227,500
210604	Урсгал засвар	7,039,300	3,786,700
2107	Томилолт, зочны зардал		
		10,730,000	6,272,309
210702	Дотоод албан томилолт	10,730,000	6,272,309
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		
		51,137,279	36,567,051
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	48,960,979	34,047,376
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	791,300	1,269,000
210803	Даатгалын үйлчилгээ		81,675
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	290,000	367,000
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	30,000	30,000
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	247,000	125,000
210807	Газрын төлбөр	138,000	147,000
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	680,000	500,000
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		
		49,498,441	242,419,071
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	44,225,741	235,139,671
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,272,700	7,279,400
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		
		542,974,297.42	771,510,250.07
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг		
		25,157,600	34,614,400
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	22,679,000	13,554,400
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	-	18,480,000
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,478,600	2,580,000
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт		
		517,324,197.42	680,983,323

213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	511,988,200	678,440,375
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	285,034	2,542,948
213404	Хөрөнгийн	5,050,963.42	-
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	492,500	55,912,527.07
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	492,500	47,610,527.07
213505	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч хооронд хийсэн санхүүжилт		8,302,000.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	286,040,631.26	214,597,872.45
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	213,155,940	143,261,128
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	213,155,940	143,261,128
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	213,155,940	143,261,128
220001	Барилга байгууламж	45,500,000	4,354,750
221001	Их засвар	4,845,000	29,128,950
222001	Тоног төхөөрөмж	34,300,000	13,174,600
223001	Бусад хөрөнгө	22,882,600	57,405,828
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	105,628,340	39,197,000
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	(213,155,940)	(143,261,128)
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	63,069,880	29,147,000
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	63,069,880	29,147,000
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	(63,069,880)	(29,147,000)
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	9,814,811.26	42,189,744.45
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	14,158,363.16	23,973,174.42
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	23,973,174.42	66,162,918.87

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,418,049,918.04	1,984,883,595.24	1,326,684,982.90	5,729,618,496.18
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			(3,070,955.46)	(3,070,955.46)
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,418,049,918.04	1,984,883,595.24	1,323,614,027.44	5,726,547,540.72
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт		(231,623.53)		(231,623.53)
C07	Тайлант үеийн үр дүн			291,186,228.21	291,186,228.21
C08	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,418,049,918.04	1,984,651,971.71	1,614,800,255.65	6,017,502,145.40

**Чандмань сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит**

D01	2020 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	2,418,049,918.04	1,984,651,971.71	1,614,800,255.65	6,017,502,145.40
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			(35,220,226.66)	(35,220,226.66)
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,418,049,918.04	1,984,651,971.71	1,579,580,028.99	5,982,281,918.74
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт		(1,086,272.34)		(1,086,272.34)
D08	Тайлант үеийн үр дүн			1,092,401,670.81	1,092,401,670.81
D09	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,418,049,918.04	1,983,565,699.37	2,671,981,699.80	7,073,597,317.21

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

(төгрөгөөр)

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Өмнөх оны		Тайлант он	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,160,507,000	2,119,910,326	2,420,360,500	2,347,156,511.93
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,958,044,300	1,949,312,846	2,268,049,800	2,213,945,383.93
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,932,886,700	1,924,155,246	2,228,663,600	2,179,330,983.93
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,352,367,600	1,352,367,166	1,563,343,200	1,547,218,356.14
210101	Үндсэн цалин	937,603,800	937,603,800	1,104,564,100	1,098,208,270.06
210102	Нэмэгдэл	245,560,800	245,560,366	337,265,400	327,983,186.78
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	5,808,000	5,808,000	5,808,000	5,808,000
210104	Урамшуулал	69,334,000	69,334,000	88,513,700	88,026,899.30
210105	Гэрээт ажлын хөлс	94,061,000	94,061,000	27,192,000	27,192,000
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	170,287,500	170,287,500	217,407,300	212,133,353.86
210201	Тэтгэврийн даатгал	115,794,900	115,794,900	154,649,400	154,521,635.28
210202	Тэтгэмжийн даатгал	13,623,000	13,623,000	15,689,600	15,312,690.92
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	10,898,500	10,898,500	12,551,800	10,804,327.69
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,725,100	2,725,100	3,138,100	2,789,986.35
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	27,246,000	27,246,000	31,378,400	28,704,713.62
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	98,160,200	98,150,200	202,631,900	201,775,327
210301	Гэрэл, цахилгаан	13,245,400	13,245,400	13,257,500	12,978,975
210302	Түлш, халаалт	82,743,400	82,743,400	186,786,000	186,786,000
210303	Цэвэр, бохир ус	2,171,400	2,161,400	2,588,400	2,010,352
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	64,715,600	64,670,000	56,072,200	55,925,522.93
210401	Бичиг хэрэг	7,987,800	7,987,800	6,555,300	6,555,300
210402	Тээвэр, шатахуун	43,799,600	43,754,000	38,185,800	38,185,800
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,090,400	6,090,400	5,994,500	5,969,522.93
210404	Ном, хэвлэл	1,205,600	1,205,600	425,600	425,600
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,667,800	2,667,800	1,917,800	1,885,100
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,964,400	2,964,400	2,993,200	2,904,200

**Чандмань сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит**

2105	Нормативт зардал	133,953,300	126,277,880	109,551,100	88,299,740
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	31,453,700	24,178,580	23,502,700	23,430,750
210502	Хоол, хүнс	95,483,100	95,082,800	79,543,000	58,425,170
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	7,016,500	7,016,500	6,505,400	6,443,820
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	11,465,600	11,465,600	9,684,700	8,014,200
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	4,000,000	4,000,000	4,000,000	4,000,000
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	300,000	300,000	227,500	227,500
210604	Урсгал засвар	7,165,600	7,165,600	5,457,200	3,786,700
2107	Томилолт, зочны зардал	10,730,000	10,730,000	7,801,400	6,272,309
210702	Дотоод албан томилолт	10,730,000	10,730,000	7,801,400	6,272,309
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	51,623,200	51,623,200	34,828,600	32,548,975
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	49,079,900	49,079,900	32,008,900	30,029,300
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	838,300	838,300	1,269,000	1,269,000
210803	Даатгалын үйлчилгээ	-	-	81,700	81,675.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	290,000	290,000	290,000	290,000
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	30,000	30,000	107,000	107,000
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	247,000	247,000	425,000	125,000
210807	Газрын төлбөр	138,000	138,000	147,000	147,000
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	1,000,000	1,000,000	500,000	500,000
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	39,583,700	38,583,700	27,343,200	27,143,200
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	33,991,000	32,991,000	20,063,800	19,863,800
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,592,700	5,592,700	7,279,400	7,279,400
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	25,157,600	25,157,600	39,386,200	34,614,400
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	25,157,600	25,157,600	39,386,200	34,614,400
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	22,679,000	22,679,000	18,526,200	13,554,400
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	-	-	18,480,000	18,480,000
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,478,600	2,478,600	2,380,000	
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	107,527,600	107,527,600	122,195,200	104,064,128
220001	Барилга байгууламж	45,500,000	45,500,000	-	-
221001	Их засвар	4,845,000	4,845,000	15,047,300	4,354,750
222001	Тоног төхөөрөмж	34,300,000	34,300,000	30,910,000	29,128,950
223001	Бусад хөрөнгө	22,882,600	22,882,600	13,200,000	13,174,600
224001	Стратегийн нөөц хөрөнгө			63,037,900	57,405,828
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	94,935,100	63,069,880	30,115,500	29,147,000
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	94,935,100	63,069,880	30,115,500	29,147,000
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	2,160,507,000	2,121,278,705	2,420,360,500	2,368,086,483.93

Чандмань сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,385,424,200	1,384,931,700	1,543,172,600	1,495,562,072.93
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ				
132001	Орон нутгийн төсвөөс	644,399,500	643,790,250	811,771,300	805,304,727
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	512,352,200	511,742,866	682,364,000	675,897,427
1340	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ				
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	132,047,300	132,047,384	129,407,300	129,407,300
		29,698,200	21,807,180	29,698,200	29,688,384
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	29,698,200	21,807,180	29,698,200	29,688,384
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС				
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	100,985,100	70,749,575	35,718,400	37,531,300
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	92,605,000	61,115,822	905,000	1,287,500
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,600,000	2,852,730	31,600,000	36,243,800
1200043	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	6,780,100	6,781,023	3,213,400	-
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		1,845,060	-	3,213,439.42
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		3,213,439	-	24,143,411.42
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО				
610001	Төсвийн байгууллага	6	6	6	5
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО				
620001	Удирдах ажилтан	149	149	150	126
620001	Удирдах ажилтан	14	14	14	13
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	76	76	77	59
620003	Үйлчлэх ажилтан	31	31	33	29
620004	Гэрээт ажилтан	28	28	26	25
63	СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО (ЖИЛИЙН ДУНДЖААР)				
630	БРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬД СУРАЛЦАГЧИД	566	566	605	605
630001	Төрийн өмчит ЕБС	441	441	604	604
631	СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГА				
631001	Төрийн өмчит СӨБ байгууллага	125	125	1	1
640001	Улсын эмнэлгээр хэвтэн эмчлүүлэгсдийн тоо	125	125	-	-
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ				
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	149	149	156	151
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	9	9	9	9
650004	ССБ болон бага, дунд боловсролын албан хаагч (ТҮБД)				
650004	ССБ болон бага, дунд боловсролын албан хаагч (ТҮБД)	48	48	48	48
650006	Соёл урлагийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮСУ)				
650006	Соёл урлагийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮСУ)	5	5	5	5
650008	Эрүүл мэндийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮЭМ)				
650008	Эрүүл мэндийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮЭМ)	22	22	21	21
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)				
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	41	41	47	42
650010	Гэрээт ажилтан				
650010	Гэрээт ажилтан	15	15	15	17
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)				
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	9	9	9	9

4.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

(төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	119,203,661	266,377,807
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	21,002,221	231,340,807
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	20,847,521	231,340,807
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	5,520,078	2,000,000
210101	Үндсэн цалин	5,520,078	2,000,000
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	479,922	-
210201	Тэтгэврийн даатгал	479,922	
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	1,292,880	585,000
210401	Бичиг хэрэг		585,000
210402	Тээвэр, шатахуун	1,292,880	
2105	Нормативт зардал	-	9,485,860
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл		9,485,860
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	-	3,994,076
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж		3,994,076
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	13,554,641	215,275,871
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	13,554,641	215,275,871
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	154,700	-
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	154,700	
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	98,201,440	35,037,000
223001	Бусад хөрөнгө	98,201,440	35,037,000
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	119,203,661	266,377,807
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	109,451,440	246,211,847
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	7,716,221	18,730,960
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	2,036,000	1,435,000

3. АУДИТЫН ТАЙЛАН

3.1. Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-т заасны дагуу Чандмань сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүн, дүгнэлтийг төсвийн төвлөрүүлэн захирагч, засаг дарга З.Онолбаатар танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд үйлчлүүлэгчийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтын системд хийсэн үнэлгээний тойм, аудитын явцад илрүүлсэн зүйлс, гаргасан шийдлүүд, анхаарал хандуулахуйц залруулаагүй материаллаг болон материаллаг бус алдаа зөрчил зэрэг аудитын үр дүнгийн талаарх тайлбар, тодруулга, аудитын санал дүгнэлтийн хэлбэр, түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан тэмдэглэв.

Аудитын дүнд үндэслэсэн хөрөнгө орлогод авах, дотоод хяналт хэрэгжүүлэн ажиллах зэрэг зөвлөмжүүдийг Менежментийн захидалд тусгасан болно.

Аудитыг 2021 оны 03 дугаар сарын 22-ноос 2021 оны 03 дугаар сарын 25-ны хооронд гүйцэтгэж, аудитын тайланг 2021 оны 03 дугаар сарын 26-ны өдөр эцэслэн баталгаажуулж, төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид хүргүүлэхээр төлөвлөн, Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах аудитор Д.Нарантуул гүйцэтгэв.

Чандмань сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Төрийн аудитын газарт 2021 оны 03 дугаар сарын 19-ны өдрийн 1/86 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй

Чандмань сумын засаг дарга нь Монгол улсын Үндсэн хууль болон УИХ, Засгийн газраас гарч буй хууль тогтоомжид нийцүүлэн төрийн үйлчилгээг ард иргэдэд түргэн шуурхай, ил тод нээлттэй, чанартай, тэгш хүргэж ажилгүйдэл, ядуурлыг бууруулан, иргэдийн эрүүл мэндийн байдлыг хамгаалах, иргэд, айл өрхүүдийн амьжиргааг дээшлүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх гэсэн эрхэм зорилгын дор үйл ажиллагааны чиглэл зорилтоо тодорхойлон ажиллажээ.

Дээрх эрхэм зорилгынхоо хүрээнд дор дурдсан үйл ажиллагааны стратегийн зорилтыг хэрэгжүүлэхээр тодорхойлсон байна. Үүнд:

- Сумын засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хүрээнд сумынхаа эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийг эрчимжүүлэх, байгаль орчинд ээлтэй ногоон хөгжлийн бодлого хэрэгжүүлэх зорилгоор ойжуулалтын ус хангамжийн системийг бий болгох, шийдвэрлэх
- Төрийн үйлчилгээг сумынхаа ард иргэдэд ил тод шуурхай хүргэх, амьдрах орчныг сайжруулах, аж амьдралыг дээшлүүлэх, мал аж ахуйг эрчимжүүлэх, залуу малчдыг малжуулах гэсэн олон талт үйл ажиллагаа явуулах

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт

Чандмань сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна.

Ховд аймгийн Засаг даргын дэргэдэх санхүү, дотоод аудитын албанаас 2020 онд Чандмань сумын ТТЗ-ын санхүүгийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийгдээгүй байна.

Чандмань сумын ТТЗ-ын үндсэн үйл ажиллагаа, санхүүгийн дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд Дунд гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн шатанд дахин хянахад үр нөлөөтэй гэж үзлээ.

3.4 Материаллаг байдал

Аудитыг төлөвлөх үе шатны материаллаг байдлын түвшнийг Б201, аудитыг гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлын түвшнийг В401 маягтаар тус тус баримтжуулан баталгаажуулав.

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт орлогыг сонгож, эрсдэлийн түшинг “Дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 1 хувиар тогтоов.

Энэ нь материаллаг байдлыг үнэ цэнэ талаас нь авч үзэхийн тулд санхүүгийн тайлангийн хамгийн чухал хэсгүүд болох нийт орлогыг /өөрийн орлого, төсвийн санхүүжилт, татвар болон татварын бус орлого / сонгон авч үзлээ.

Төлөвлөлтийн үе шатанд 2019 оны жилийн эцсийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангаас тооцсон бол гүйцэтгэлийн үе шатанд 2020 оны жилийн эцсийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн нийт орлого 4578567.8 мянган төгрөгөөр 1 хувиар тооцож 45785.7 мянган төгрөгөөр материаллаг байдлыг тооцсон болно.

3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт

3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 23973.1 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 66162.9 мянган төгрөг болж, 42189.8 мянган төгрөгөөр өсөж, төрийн сангийн урсгал санхүүжилтийн харилцах дансанд 66018.9 мянган төгрөг, арилжаан банкны дансанд 144.0 мянган төгрөг байршиж байна.

Хүснэгт №1. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл		/мянган төгрөг/		
Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
ОНХС	3,097.9	18,881.1	15,783.2	6.1
СХС	115.5	5,262.3	5,146.8	4,456.1
Төрийн сан	20,741.7	41,875.5	21,133.8	201.9
Чандмань БИТ ОНӨААТҮГ	18	144	126.0	800.0
Дүн	23,973.1	66,162.9	42,189.8	5,464.1

Эх сурвалж: Чандмань сумын ТТЗ-ын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

3.5.2 Авлага

Авлага хөрөнгийн дансны эхний үлдэгдэл 476178.1 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 542376.2 мянган төгрөг болж, 66198.1 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №2. Авлагын үлдэгдэл		/мянган төгрөг/		
Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	
Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	6,100.9	8,494.1	2,393.2	
Байгууллагаас авах авлага	8,200.0	101,167.4	92,967.4	
Хувь хүмүүсээс авах авлага	3,025.9	31,276.2	28,250.3	
Зээлийн хүүгийн авлага	452,588.4	395,175.6	(57,412.8)	
Дансны авлага /ОНӨААТҮГ/	6,226.9	6,226.9	-	
Татвар, НДШ /ОНӨААТҮГ/	36.0	36.0	-	
Дүн	476,178.1	542,376.2	66,198.1	

Эх сурвалж: Чандмань сумын ТТЗ-ын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Аудитын илрүүлэлт: Сумын ОНХС-ын хөрөнгөөр ЗДТГ-ын нэмэлт санхүүжилтийн дансаар дамжуулан ОНХС-ийн хөрөнгө оруулалтаар хийгдсэн Сумын төвийн гэр хороололд хүүхэд залуучуудын чөлөөт амралтын талбай байгуулах ХОАОНӨГ/202001148 гэрээт ажлыг Элгэн итгэл сэтгэл ХХК гүйцэтгэсэн боловч ажлын гүйцэтгэлийн, явцын анхан шатны баримтын бүрдэл хангаагүй шууд санхүүжилт олгосон, ажлыг ашиглалтад хүлээлгэн өгөх комисс ажиллаагүй, хүлээж аваагүйтэй холбоотой 71779.3 мянган төгрөг, мөн Чандмань сумын иргэн М.Жанчивдулам 2020 оны 04 дүгээр сарын 06-нд 01 тоот гэрээ байгуулан Жаргалант багийн нутаг Хуурай харгана гэдэг газрын богино яндант худгийг засварлах ажлыг хугацаандаа гүйцэтгээгүй, гэрээг ковидтэй холбоотой сунгасан 1890.0 мянган төгрөг, Тэмүүлэх гал ХХК нь 2020 оны 06-р сарын 03-нд ХОАОНӨГ/202001065 тоот гэрээгээр Чандмань сумын сүлжээ багт моторт завь нийлүүлэх гэрээ хэрэгжээгүй, урьдчилгаа 20000.0 мянган төгрөгийн санхүүжилт хийгдсэн нь ковид цар тахалтай холбоотой 2021 он гарч нийлүүлэгдэж байгаатай холбоотойгоор авлага өссөн байна.

Авлагын үлдэгдэлд олон жилийн насжилттай 395175.6 мянган төгрөгийн авлагын 321175.6 мянган төгрөг нь СХС болон Чандмань хөгжүүлэх сангийнх, малжуулах төсөл хөтөлбөртэй 74000.0 мянган төгрөгийн авлага байна.

Нийт авлагын дийлэнхийг сум хөгжүүлэх болон Чандмань хөгжүүлэх сангийн зээл, зээлийн хүүгийн авлага эзэлж байгаа бөгөөд оны эхэнд 378588.4 мянган төгрөгийн зээлийн авлагын үлдэгдэлтэй байсан ба тайлант онд 28380.0 мянган төгрөгийн зээл олгож, 33518.0 мянган төгрөгийн зээл, зээлийн хүү эргэн төлөгдөж, өмнөх онд зээлийн хүү, алданги 41503.5 мянган төгрөгөөр илүү бүртгэсэн тэй холбоотой залруулга хийгдэж, оны эцэст 321925.6 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй гарсан байна.

Сум хөгжүүлэх сангаас 2011-2018 онуудад олгосон 31 зээлдэгчтэй холбогдох 93374.8 мянган төгрөгийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн авлага байгаа нь сангийн эргэцийг удаашруулж, хөрөнгийн үр өгөөжийг бууруулж, 7354.9 мянган төгрөгийн, 4 зээлдэгч нас барсан байна.

Хүснэгт №3. Урьдчилгаа дансны үлдэгдэл /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Урьдчилж гарсан зардал	24,940.0	39,409.2	14,469.2
Цалингийн урьдчилгаа	450.0	500.0	50.0
Дүн	25,390.0	39,909.2	14,519.2

Эх сурвалж: Чандмань сумын ТТЗ-ын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Урьдчилгаа данс өмнөх оноос 14519.2 мянган төгрөгөөр өсөж оны эцэст 3909.2 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байгаа нь дараа онд барагдуулах боломжтой авлага байна.

Аудитын илрүүлэлт:

- 2020 онд сумын 6 багт гар худаг засварын ажил 2 удаа тендер зарлагдаж оролцогч ирээгүй, хүйтний улирал эхэлснээс шалтгаалан иргэд малчидтай шууд гэрээ байгуулсан, наадмын талбайн тохижилтод 2954.5 мянган төгрөгөөр сандал авах ажилд урьдчилгаа санхүүжилт олгогдсонтой холбоотой авлага өссөн байна.

3.5.3 БАРАА МАТЕРИАЛ

Бараа материалын эхний үлдэгдэл 116185.2 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 140112.6 мянган төгрөг болж, 23927.4 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт № 4. Бараа материалын үлдэгдэл /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Тусгай зориулалтын материал			-
Эм боох материал	7,471.5	12,854.1	5,382.6
Бичиг хэргийн материал	2,209.9	3,714.6	1,504.7
Аж ахуйн материал	49,374.2	72,024.9	22,650.7
Сэлбэг хэрэгсэл	1,188.0	998.0	(190.0)
Түлш, шатах тослох материал	2,432.2	2,452.2	20.0
Барилгын засварын материал	-	1,064.1	1,064.1
Хүнсний материал	17,902.9	10,512.9	(7,390.0)
Бусад хангамжийн материал	18,931.5	18,311.8	(619.7)
Мал амьтад	16,675.0	18,180.0	1,505.0
Дүн	116,185.2	140,112.6	23,927.4

Эх сурвалж: Чандмань сумын ТТЗ-ын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Бараа материалын дансны үлдэгдэл Ерөнхий боловсролын сургууль, Хүүхдийн цэцэрлэг, Эрүүл мэндийн төв, ЗДТГазар тус тус өссөн, тайланд онд 10039.1 мянган төгрөгөөр хандив, үнэ төлбөргүйгээр бараа материал нэмэгдэж 166296.7 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна.

3.5.4 Үндсэн хөрөнгө

үндсэн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 7199681.6 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 8368362.4 мянган төгрөг болж, 1168680.8 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт № 5. Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Барилга байгууламж, орон сууц	4,638,338.9	5,674,502.1	1,036,163.2
Тээврийн хэрэгсэл	290,108.7	316,870.9	26,762.2
Машин тоног төхөөрөмж	897,161.6	936,802.7	39,641.1
Тавилга эд хогшил	380,059.0	409,691.5	29,632.5
Түүх соёлын дурсгалт зүйл	35,450.0	35,450.0	-
Зам гүүрийн байгууламж	542,380.2	542,380.2	-
Номын фонд	50,054.4	52,141.2	2,086.8
Бусад үндсэн хөрөнгө	206,028.7	239,468.7	33,440.0
Программ хангамж	5,378.5	6,333.5	955.0
Бусад биет бус хөрөнгө	154,721.6	154,721.6	-
Дүн	7,199,681.6	8,368,362.4	1,168,680.8

Эх сурвалж: Чандмань сумын ТТЗ-ын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант онд төсвөөс 39197.0 мянган төгрөгийн бэлтгэсэн, үнэ төлбөргүй хандиваар улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар, орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр 1185259.9 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

3.5.5 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн эхний үлдэгдэл 25302.2 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 16658.9 мянган төгрөг болж, 8643.3 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт №6. Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өссөн+ Буурсан -	Дүнд эзлэх хувь
Богино хугацаат өр төлбөр дүн				
Ажилчидтай холбогдсон өглөг	870.2	2580.9	1710.7	296.6
Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	8855.3	3840.7	-5014.6	43.4
Дансны өглөг /ОНӨААТҮГ/	9287.1	9287.1	0.0	
Байгууллагад төлөх өглөг	6289.6	950.2	-5339.4	15.1
Нийт дүн	25302.2	16658.9	-8643.3	65.8

Эх сурвалж: Чандмань сумын ТТЗ-ын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Богино хугацаат өр төлбөрийн үлдэгдэлд байгаа өр төлбөрийн 55.7 хувь буюу 9287.1 мянган төгрөг нь Чандмань БИТ-тэй холбоотой олон жил дамжсан, үйл ажиллагаа явагдахгүй байгаа тул барагдах боломжгүй байна.

Хүснэгт №7. Урт хугацаат өр төлбөрийн үлдэгдэл /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өссөн+ Буурсан -

Бусад урт хугацаат өр төлбөр /ОНӨҮГазар	15000.0	15000	0.0
Нийт дүн	15000	15000.0	0.0

Эх сурвалж: Чандмань сумын ТТЗ-ын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Аудитын илрүүлэлт: Чандмань БИТ-д 2011 онд сум хөгжүүлэх сангаас 15000.0 мянган төгрөгийн зээл олгогдсон тус ОНӨҮГазар нь татан буугдсан урт хугацаат өр төлбөрийг төлөх боломжгүй байна.

3.5.6 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эхний үлдэгдэл 6017502.1 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 7073597.3 мянган төгрөг болж, 1056095.2 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт № 8. Засгийн газрын хувь оролцоо	/мянган төгрөг/		
Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт/+, бууралт /-/
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	2,418,049.9	2,418,049.9	-
Хуримтлагдсан үр дүн	1,614,800.3	2,671,981.7	1,057,181.4
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,984,652.0	1,983,565.7	(1,086.3)
Дүн	6,017,502.1	7,073,597.3	1,056,095.2

Эх сурвалж: Чандмань сумын ТТЗ-ын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл дансны үлдэгдэл 1983565.7 мянган төгрөгөөр буурсан нь 2010 онд дахин үнэлэгдсэн хөрөнгө акталсантай холбоотой, хуримтлагдсан үр дүн 2671981.7 мянган төгрөг болж 1057181.4 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант онд 1092403.6 мянган төгрөгийн ашигтай ажиллаж, бодлогын өөрчлөлт алдааны залруулга дансанд СХС-ийн алданги, хүүг өмнөх онд зөрүүтэй тооцсоноос шалтгаалан бүртгэгдсэн 41503.5 мянган төгрөгөөр алдааны, төсөвт байгууллагууд хөрөнгө акталсан холбоотой өмнөх үр дүн рүү 6283.3 мянган төгрөг нийт -35220.2 мянган төгрөгөөр нягтлан бодох бодлогын залруулга хийгдсэн байна.

3.5.10 Орлогын данс

Санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар татварын орлого 19841.5, тусгай шилжүүлгийн санхүүжилт 157748.1, аймгаас олгох санхүүгийн дэмжлэг 162441.2, орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх орлого 2142.9, орон нутгаас олгох санхүүжилт 167649.1, үнэ төлбөргүй орлого 665134.1, нэмэлт санхүүжилтийн орлого 167649.1, ЭМДСангаас 7881.2 мянган төгрөгөөр өссөн, татварын бус орлого 28958.7, орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих орлого 840.1 мянган төгрөгөөр тус тус буурчээ.

Хүснэгт № 9 Нийт орлогын гүйцэтгэл	/мянган төгрөг/		
Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл	Өөрчлөлт
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	3,278,612.6	4,578,567.8	1,299,955.2
Татварын орлого	54,712.0	74,553.5	19,841.5
Татварын бус орлого	38,404.0	9,445.3	(28,958.7)
Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	549,514.1	1,214,648.2	665,134.1
Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,385,424.2	1,543,172.6	157,748.4
Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	511,335.7	678,984.8	167,649.1
Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	119,203.7	266,119.3	146,915.6
Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	130,247.4	129,407.3	(840.1)

**Чандмань сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит**

Орон нутгийн төсөвт байгууллага төвлөрүүлэх шилжүүлэг	400.0	2,542.9	2,142.9
Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт/аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	467,564.3	630,005.5	162,441.2
Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	21807.2	29688.4	7,881.2

3.5.11 Зардлын данс

Нийт зардал өмнөх оноос 679998.6 мянган төгрөгөөр буюу 24.3 хувиар өссөн нь өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан цалин, шимтгэлийн зардал, эд хогшил, урсгал засварын зардал, бараа үйлчилгээний бусад зардлууд, байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал, урсгал шилжүүлгийн зардлууд тус тус өссөн, нормативт зардал, томилолт, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамж, хангамж, бараа материалын зардал, хөрөнгийн зардлууд буурсан байна.

Хүснэгт № 9 . Зарлагын гүйцэтгэл

/мянган төгрөг/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл	Өөрчлөлт
2 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН		2,795,449.4	3,475,447.8	679,998.4
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,362,071.0	1,577,497.7	215,426.7
2102	Ажил олгогчоос даатгалд төлөх	175,631.6	193,465.0	17,833.4
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	130,934.3	199,506.1	68,571.8
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	66,880.6	60,009.3	(6,871.3)
2105	Нормативт зардал	120,658.4	98,883.2	(21,775.2)
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	5,019.6	5,194.1	174.5
2107	Томилолт, зочны зардал	10,671.0	3,929.9	(6,741.1)
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамж	32,820.5	27,847.2	(4,973.3)
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	275,875.2	477,946.1	202,070.9
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	533,257.1	770,234.3	236,977.2
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	81,630.1	60,934.9	(20,695.2)

Аудитын илрүүлэлт:

- Ерөнхий боловсролын сургууль онцгой нөхцөлийн бараа материал, ариутгалын бодис, хүнс тэжээлийн тусламж, шатахуун үнэнд 4902.8 мянган төгрөгийг шилжүүлсэн боловч зарцуулалтыг хянан баталгаажуулаагүй байна

3.6 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Орон нутгийн төсвийн орлого бүрдүүлэлт

Чандмань сумын ИТХ-ын 2020 оны орон нутгийн төсөв батлах тухай 8/07 дугаар тогтоолд Чандмань сумын Төвлөрүүлэн захирагчийн тайлант онд 39319.0 мянган төгрөгийн орлого орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэхээр батлагдсанаас гүйцэтгэлээр 61991.2 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж, төлөвлөгөөг 157.8 хувиар биелүүлсэн байна.

Хүснэгт 10 . Сумын орлогын төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөг/

Орлогын ангилал	2020 оны		Зөрүү
	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	

	39,319.00	61,991.19	(22,672.19)
Нийт орлого ба тусламжийн дүн	39,319.00	61,991.19	(22,672.19)
Татварын орлого	39,319.00	61,991.19	(22,672.19)
Орлогын албан татвар	15,700.00	34,611.25	(18,911.25)
Хувь хүний орлогын албан татвар	15,700.00	34,611.25	(18,911.25)
Үйл ажиллагааны орлого	1,000.00	4,064.80	(3,064.80)
Шууд бус орлого	14,700.00	30,546.45	(15,846.45)
Хөрөнгийн албан татвар	18,424.00	22,371.79	(3,947.79)
Бууны албан татвар	924.00	900.00	24.00
Иргэдийн мөнгөн хадгаламжийн хүүгийн орлого	17,500.00	21,471.79	(3,971.79)
Бусад татвар, телбер, хураамж	5,195.00	5,008.14	186.86
Бусад нийтлэг телбер, хураамж	3,525.00	2,089.93	1,435.07
Улсын тэмдэгтийн хураамж	1,960.00	824.43	1,135.57
Тигээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны	500.00	400.00	100.00
Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	1,065.00	865.50	199.50
Газрын телбер		1,534.91	(1,534.91)
Газрын телбер	-	1,534.91	(1,534.91)
Байгалийн нөөц ашигласны телбер	1,670.00	1,383.30	286.70
Ан амьтны нөөц ашигласны телбер		1.50	(1.50)
Ус, рашааны нөөц ашигласны телбер	1,070.00	1,000.00	70.00
Байгалийн ургамлын нөөц ашигласны телбер	600.00	381.80	218.20

Эх сурвалж: Чандмань сумын ТТЗ-ын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Төсвийн төлөвлөлт

Тус төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 2724193.6 мянган төгрөгөөр, нийт зарлагыг 2724193.6 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслөөс 119509.1 мянган төгрөгөөр бууруулж 2604684.5 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хэрэгжүүлэх 9 хөтөлбөрт зориулан 2420360.5 мянган төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 2298165.3 мянган төгрөгийг урсгал зардалд, 122195.2 мянган төгрөгийг хөрөнгийн зардалд зарцуулахаар батлагджээ.

Нийт зардлын 1543172.6 мянган төгрөгийг тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих, 811771.3 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс, 32505.0 төгрөгийг үндсэн болох туслах үйл ажиллагааны орлого, 29698.2 мянган төгрөгийг ЭМД-ийн сангаас, 3213.4 мянган төгрөгийг урьд оны үлдэгдлээс санхүүжүүлэхээр төлөвлөж, гүйцэтгэлээр тусгай шилжүүлгээс 1495562.1, орон нутгаас 805304.7, ЭМДС-аас 29688.4, төсөвт байгууллагын үйл ажиллагааны орлогоос 2487.5, туслах үйл ажиллагааны орлого 34268.0, өмнө оны авлагаас 775.8, мянган төгрөг нийт 2368086.5 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж, орон нутгийн төсөвт 2344.6, аймгийн төсөвт 47808.9 бүгд 50153.5 мянган төгрөгийг төвлөрүүлсэн байна.

Хүснэгт №.11. Санхүүжилтийн төлөвлөгөө,
гүйцэтгэл

/мянган төгрөг/

Чандмань сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

Д/д	Байгууллагын нэр	Нийт төлөвлөгөө			Гүйцэтгэл			Зөрүү	Тайлбар
		Санхүүжилт	Өөрийн орлого	нийт	Санхүүжилт	өөрийн орлого	Нийт		
1	ЗДТГ	386,721.1	605.0	387,326.1	383,895.6	988.5	384,884.1	(2,442.0)	татан төвлөрүүлсэн
2	ИТХ	57,509.5	-	57,509.5	57,509.5	-	57,509.5	-	
3	Сум хөгжүүлэх сан		30,115.5	30,115.5		34,293.8	34,293.8	4,178.3	2020 оны төсвийн тодотголоор орлогын төлөвлөгөөг бууруулж баталсан
4	ОНХС	122,195.2	-	122,195.2	119,097.3	750.0	119,847.3	(2,347.9)	
	ОНБ-дын дүн	566,425.8	30,720.5	597,146.3	560,502.4	36,032.3	596,534.7	(611.6)	
5	ЕБСургууль	983,491.0	1,600.0	985,091.0	959,727.9	1,200.0	960,927.9	(24,163.1)	татан төвлөрүүлсэн
6	Хүүхдийн цэцэрлэг	335,806.3	-	335,806.3	310,797.2	-	310,797.2	(25,009.1)	татан төвлөрүүлсэн
7	ЭМТөв	424,928.1		424,928.1	424,373.9		424,373.9	(554.2)	
8	Соёлын төв	77,088.8	300.0	77,388.8	75,153.8	299.0	75,452.8	(1,936.0)	зарцуулалтын эрх хаагдсан
	ТЗШ дүн	1,821,314.2	1,900.0	1,823,214.2	1,770,052.8	1,499.0	1,771,551.8	(51,662.4)	
	Нийт дүн	2,387,740.0	32,620.5	2,420,360.5	2,330,555.2	37,531.3	2,368,086.5	(52,274.0)	

Үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлого 37531.3 мянган төгрөгөөр бүрдүүлж, батлагдсан төсвөөс 4910.8 мянган төгрөгөөр илүү бүрдүүлсэн сумын ИТХ-ын 2020 оны 9 дүгээр сарын 23-ны 4/02 тоот тогтоолоор СХС-гийн зээлийн эргэн төлөлт, Соёлын төвийн өөрийн орлогод тодотгол хийгдсэнтэй холбоотой байна.

Хөрөнгө оруулалтын 17 төсөл, арга хэмжээнд 122195.2 мянган төгрөгийн санхүүжилт батлагдсанаас 104064.1 мянган төгрөгийн санхүүжилт олгож, орон нутгийн хөгжлийн сангийн дансанд 18881.1 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 2347156.5 мянган төгрөг нь 97 хувьтай байгаа нь ОНХС-ийн төсөл арга хэмжээний хүлээн аваагүй ажлуудын санхүүжилтийг олгоогүйтэй холбоотой байна.

Нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Аймгийн Онцгой байдлаас Ковид-19 цар тахлын зардал, статистикийн судалгааны зардал, Онцгой байдлаас томилолтын зардал, ОНХСан, Хөшөөт хөгжлийн сангаас нэмэлт орлогын дансанд 266377.8 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлжээ.

<i>Хүснэгт № 12 . Нэмэлт данс</i>				<i>/мянган төгрөг/</i>
	Бусад орлого	Нийт		
1	ЗДТГ	251,743.4	251,743.4	ОНХС хөрөнгө оруулалт, хүн амын тооллого судалгааны зардал
3	ЕБСургууль	500.0	500.0	БСУГ -аас 500.0 төгрөг
5	ЭМТ	14,134.4	14,134.4	ЭМГ -аас эм бэлдмэлийн үнэ, сорьц тээврийн зардал
	Нийт дүн	266,377.8	266,377.8	

Үүнээс үндсэн цалин, шимтгэлд, хангамж бараа материалын зардал, эм эмнэлгийн хэрэгсэл авах зардал, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний зардал, бусад бараа үйлчилгээний зардалд зарцуулсан байна.

3.7 Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг

стандартыг тогтоох журам"-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны цахим хуудсанд тайлант хугацаанд мэдээлбэл зохих 151 мэдээллээс 144 мэдээллийг хугацаанд нь, 34 мэдээллийг хугацаа хоцроож, оруулах хугацаа болоогүй 2 мэдээлэл, дараа жилийн төсвийн төслийн мэдээллийг байршуулаагүй байна.

3.8. ӨМНӨХ ЗӨВЛӨМЖИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТАЛААРХ ТАЙЛБАР, ТОДРУУЛГА

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид албан шаардлага өгөгдөөгүй, 84137.7 мянган төгрөгийн 3 алдаа зөрчилд зөвлөмж хүргүүлсэн ба хэрэгжилт 71 хувьтай хэрэгжсэн байна.

Хүснэгт 13. Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн төлбөрийн акт, албан шаардлагын хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Биелэгдээгүй		Хэрэгжилтийн хувь
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	
Зөвлөмж	3	84,137.7	2	60,008.2	1	24,129.5	71%
Нийт	3	84,137.7	2	60,008.2	1	24,129.5	

3.9 Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа 6 төсвийн байгууллага, 2 тусгай сан, нийт 8 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс 5 байгууллагыг аудитад хамруулан дүгнэлт гаргаж, 3 тайланг түүвэрт хамруулсан байна.

Хүснэгт №14. Аудитад хамрагдсан хэлбэр, аудитын дүгнэлт

№	Байгууллагын ангилал, нэр	Санхүүгийн тайлангийн аудит хийсэн хэлбэр			Аудитын дүгнэлт	
		Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт	Гэрээгээр хийлгэсэн	Зөрчилгүй	хязгаарлалттай
1	ЗДТГ	1		1	1	
2	Төсвийн шууд захирагч	ИТХ		1		
3		Сургууль	1			1
4		Цэцэрлэг	1			1
5		Соёлын төв	1			1
6		ЭМТөв	1			1
7	ОНТС	СХС		1		
8		ОНХС		1		
Дүн		5	3	1	3	2

Аудитад хамрагдсан харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд “Зөрчилгүй”-3, “Хязгаарлалттай” 2, нийт 5 дүгнэлт гаргасан байна.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангаар илэрсэн алдаа, зөрчил:

Аудитаар нийт 34300.0 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, 2000.0 мянган төгрөгийн алдааг залруулж, 4000.0 мянган төгрөгийн алдаа зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 3 зөвлөмж өглөө.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн залруулга

Төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг нэгтгэхдээ харьяа байгууллагуудын аудит хийсэн санхүүгийн тайлангаас зөрүүтэй нэгтгэсэн байна. Үүнд:

- ОНХС-ийн санхүүгийн тайланд авлага дутуу, тайлант үеийн үр дүнг 2000.0 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй илэрхийлснийг залруулга хийсэн.

Төвлөрүүлсэн захирагчид 34300.0 мянган төгрөгийн алдаа, 1 төлбөрийн актаар 600.0, 28300.0 мянган төгрөгийн 1 албан шаардлага, 4000.0 мянган төгрөгийн зөрчилд өгсөн 2 зөвлөмжийг менежментийн захидалд дурдсан болно.

Хүснэгт № 15.		ТТЗ-ийн тайланд илэрсэн алдаа						/ мянган төгрөг /					
№	Байгууллагын ангилал, нэр	нийт илэрсэн алдаа						Үүнээс: Залруулаагүй алдаа, зөрчлийн шийдвэрлэлт					
		нийт илэрсэн алдаа		Үүнээс залруулсан		Залруулаагүй		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн
1	ТТЗ	1	-			1							1
2	ОНХС	5	34,300	2	2,000	3	32,300	1	600	1	27,700	2	4,000
	Дүн	6	34,300.0	2	2,000.0	4	32,300.0	1	600	1	27,700	3	4,000

Төвлөрүүлэн захирагчид хүргүүлсэн акт, албан шаардлага

Аудитаар 32300.0 мянган төгрөгийн залруулагдаагүй алдаа, зөрчил илэрснээс 600.0 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 төлбөрийн акт тогтоож, 27700.0 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага шилжүүлээ. Үүнд:

1. сумын ОНХС-ийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан баталгаажуулах аудитаар төсөвт байгууллагын хөтөлбөр зардлаас тушаал шийдвэргүй, анхан шатны баримтын бүрдэлгүй, сангийн хөрөнгийг зориулалт бусаар зарцуулсан, зарцуулалтад тавих дотоод хяналт сул зэрэгтэй холбоотой 600.0 мянган төгрөгийн шилжүүлсэн нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20-р зүйлийн 20.2.4-д "нягтлан бодох бүртгэл хөтлөлт нь энэ хууль болон санхүүгийн бусад хууль тогтоомжид заасан шаардлагад нийцэж байгаа эсэхийг хянах", 14 дүгээр зүйлийн 14.4.2-д "бүх хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт, авлагыг нягтлан бодох бүртгэлд заавал бүртгэнэ" Төсвийн тухай хуулийн 14-р зүйлийн 14.2.3-д "өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд төсвийг үр ашигтай удирдах, гүйцэтгэлийг хангах", 60 дугаар зүйлийн 60.3.6-д "орон нутгийн иргэдийн саналыг аваагүй, орон нутгийн төсвийн төлөвлөгөөнд тусгаж батлаагүй зардал, арга хэмжээг санхүүжүүлэхгүй байх", гэсэнтэй нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төлбөрийн акт тогтоох

2. Чандмань сумын ОНХС-ийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан баталгаажуулах аудитаар ОНХС-ийн хөрөнгө оруулалтаар ажил гүйцэтгүүлэхдээ ажлын гүйцэтгэл тооцдоггүй, явцын мэдээ, олгосон төсвийн гүйцэтгэлийг хянадаггүй, урьдчилгаа санхүүжилтийг өндөр дүнгээр олгодог, эрэмбэлэгдээгүй 7 ажил хөтөлбөр арга хэмжээг хэрэгжүүлсэн, ЗД-ын мөрийн хөтөлбөр хэрэгжүүлэх зардлаас сумын ЗДТГ-ын автомашинд сэлбэг авч зориулалт бусаар зарцуулсан, төсөвт байгууллагын хөтөлбөрийн зардлаас тушаал шийдвэргүй, анхан шатны баримтгүй ИТХ болон Засаг даргын мөрийн хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн үйл ажиллагааны сэтгүүл хэвлүүлсэн зэрэг 27700.0 мянган төгрөгийг зарцуулсан нь Төсвийн тухай хуулийн 14-р зүйлийн 14.2.3-д "өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд төсвийг үр ашигтай удирдах, гүйцэтгэлийг хангах", 60 дугаар зүйлийн 60.3.6-д "орон нутгийн иргэдийн саналыг аваагүй, орон нутгийн төсвийн төлөвлөгөөнд тусгаж батлаагүй зардал, арга хэмжээг санхүүжүүлэхгүй байх", Сангийн сайдын 2018 оны 228 тоот тушаалын 3.11.3-д "ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээ нь хуульд заасны дагуу зураг төсөв, техник, эдийн засгийн үндэслэлтэй, байгаль орчны төлөв байдлын үнэлгээ хийгдсэн, бусад холбогдох зөвшөөрөлтэй байх", 3.1.4-д "ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт,

хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээний жагсаалтад сум, дүүргийн төвөөс алслагдсан баг, хорооны иргэдийн хамгийн олон саналыг авч эрэмбэлэгдсэн хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээг заавал багтаах”, 3.1.2-д "ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээ нь тухайн орон нутгийн иргэдийн саналаар дэмжигдэж эрэмбэлэгдсэн байх;”, гэсэн хуулийн заалтуудтай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Албан шаардлага бичих

Төвлөрүүлсэн захирагчид 4000.0 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчилд өгсөн 2 зөвлөмжийг менежментийн захидалд дурдсан болно.

Харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн алдаа, зөрчил

Чандмань сумын ТТЗ-ын нэгтгэлд хамрагдсан төсвийн шууд захирагчдын 2020 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар нийт 345906.5 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрч, 210037.8 мянган төгрөгийн алдааг залруулсан байна.

Залруулагдаагүй 135868.7 мянган төгрөгийн алдаа зөрчлөөс 17004.1 мянган төгрөгийн 6 алдаа зөрчилд төлбөрийн акт, 51509.0 мянган төгрөгийн 2 алдаа зөрчилд албан шаардлага, 67355.6 мянган төгрөгийн 15 алдаа зөрчилд зөвлөмж өгөгдсөн байна. Нийт алдаа зөрчил, шийдвэрлэлтийг хүснэгтээр харуулбал:

Хүснэгт № 16. ТШЗ-ын нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар илэрсэн нийт алдаа зөрчил, шийдвэрлэлт /мянган.төгрөг/

№	Байгууллагын ангилал, нэр	нийт илэрсэн алдаа		Үүнээс залруулсан		Залруулаагүй		
		тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн	
1	Төсвийн шууд захирагч	ЗДТГ	9	59,426.6	4	31,841.6	5	27,585.0
2		ИТХ	-	-				
3		Сургууль	12	76,859.1	4	6,628.4	8	70,230.7
4		Цэцэрлэг	7	46,286.9	3	32,546.5	4	13,740.4
5		Соёлын төв	1	-			1	
9	ЭМТөв	12	163,333.9	8	139,021.3	4	24,312.6	
	Дүн		41	345,906.5	19	210,037.8	22	135,868.7

№	Байгууллагын ангилал, нэр	Залруулаагүй алдаа, зөрчил		Үүнээс: Залруулаагүй алдаа, зөрчлийн шийдвэрлэлт						
		тоо	дүн	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		
		тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн	
1	Төсвийн шууд захирагч	ЗДТГ	5	27,585.0	1	358.0	1	20,148.2	3	7,078.8
2		ИТХ	0	-						
3		Сургууль	8	70,230.7	2	8,245.9	1	31,360.8	5	30,624.0
4		Цэцэрлэг	4	13,740.4	3	8,400.2			3	5,340.2
5		Соёлын төв	1	-						
9	ТБӨӨААН	ЭМТөв	4	24,312.6					4	24,312.6
	Дүн		22	135,868.7	6	17004.1	2	51509	15	67,355.6

3.10 Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал

Дараагийн аудитаар сумын ОНХС-ийн хөрөнгийн төлөвлөлт зарцуулалт, хэрэгжилтийг авч үзэх шаардлагатай байна.

4. МЕНЕЖМЕНТИЙН ЗАХИДАЛ

Менежментийн захидалд цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

1. Үндсэн хөрөнгө бүртгэхтэй холбоотой асуудал

- 1.1. **Илрүүлэлт:** Сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр 4000.0 мянган төгрөгөөр сургуулийн хөгжмийн зэмсэг бэлтгэсэн тухайн байгууллага санхүүгийн тайланд данс бүртгэлд тусгаагүй орхигдуулсан зөрчил илэрлээ.
- 1.2. **Эрсдэл:** Хөрөнгө данс бүртгэлд тусгаагүй байх, хөрөнгө дутах, эзэнгүйдэх
- 1.3. **Өгсөн зөвлөмж:** Сангийн сайдын 2016 оны 388 тоот тушаалаар "төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-ын 4.33 (в)-д " ... хандивын хөрөнгийг бэлтгэхдээ хөрөнгийн зах зээлийн үнийг ашигладаг, хандиваар авсан хөрөнгийг зах зээлийн үнээр нь ДТ-үндсэн хөрөнгө, КТ- Орлого ", гэж заасны дагуу сургууль уг хөрөнгийг данс бүртгэлд тусгах
- 1.4. **Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:** Хүлээн зөвшөөрсөн

2.1 . Дотоод хяналт, тооллого хийх тооцоо бодож баталгаажуулахтай холбоотой асуудал

2.1.1. Илрүүлэлт: Сумын ЗДТГазар, ЕБСургууль, Цэцэрлэг, ЭМТөвүүдийн анхан шатны баримтуудын бүрдүүлэлт хангалтгүй, жилийн эцэст бараа материал, хөрөнгөд тооллого хийгээгүй, үлдэгдлийг тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулаагүй, Төрийн сангаас байгууллагуудын гаргаж байгаа ажил гүйлгээний утга, зардлын зүйл анги эдийн засгийн ангилал зөрчсөн сумын хэмжээнд дотоод хяналт хэрэгжүүлээгүй дутагдал илэрлээ.

2.1.2. Эрсдэл: Дотоод хяналт хэрэгжүүлээгүй байх, дотоод хяналтын баг томилоогүй байх

2.1.3 Өгсөн зөвлөмж: Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль 70 дугаар зүйлийн 70.2.2-д "түүхий эд, материал, түлш, сэлбэг, бэлэн бүтээгдэхүүн, бараа, сав, баглаа боодлын тооллогыг 2 удаа /6 дугаар сарын 1, 12 дугаар сарын 1-нээс/, Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1-д "төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах", 16.5.4-д "төсвийн байгууллагын үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх", 16.5.6-д "дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.2.1-д "жилийн санхүүгийн тайлан гаргахын өмнө хөрөнгө, төлбөр тооцооны тооллогыг заавал хийнэ", Засгийн газрын 311 дүгээр тогтоолын 1.5-д "энэ журмын 1.4-т зааснаас бусад тохиолдолд "Дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулах журам"-ыг тухайн байгууллага, аж ахуйн нэгж өөрөө баталж мөрдөнө", 3.5-д "дотоод хяналт шалгалтын нэгж, ажилтан нь хяналтын ажлын дүн, авсан арга хэмжээний талаар улиралд 1 доошгүй удаа тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын удирдлагын хурлаар хэлэлцүүлж, шаардлагатай бол шийдвэр гаргуулан хамт олонд мэдээлнэ", 3.6-д "дотоод хяналт шалгалтын нэгж, ажилтан нь эрх бүхий албан тушаалтны баталсан удирдамжийн дагуу дотоод хяналт шалгалтыг гүйцэтгэнэ" байгууллагын дотоод журмын 4-ийн 4.16-д "Байгууллага дотоод хяналт шалгалтыг хамт олны хурлаар хэлэлцэж, байгууллагын даргын тушаалаар батлагдсан /дотоод хяналт шалгалтын журмын дагуу зохион байгуулна. 4.17. Байгууллагын даргын шийдвэрээр орон тооны бус байнгын дотоод хяналт шалгалт хариуцсан ажилтан томилно. 4.18. Дотоод хяналтын шалгалтын ажилтанд хийсэн ажлын үр дүн, идэвх санаачилга, илрүүлсэн зөрчил зэргийг харгалзан үндсэн цалингийн 10-20 хувь хүртэлх хувийн урамшуулал улиралд нэг удаа олгоно" гэсэн заалтуудыг мөрдөн ажиллах, хөрөнгийн болон бараа материалын тооллого хийх, үлдэгдлийг баталгаажуулах, дотоод хяналтыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэн хамт олонд мэдээлэх

2.1.4 Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар: Үйлчлүүлэгч байгууллага хүлээн зөвшөөрсөн

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2021 оны 6 дугаар сарын 15-ний дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.
Хавсралт

5.Аудитын явцад илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

Огноо:

АУА-202178

Аудитын
нэр:

Чандмань сумын ТГЗ-ын 2020 оны
санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Аудитын код:

2020

ХОА-2021/09/СТА-ТТЗ

Шалгагдсан
байгууллагын нэр:

Чандмань сумын Засаг дарга

Мянган төгрөгөөр

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
			Нэр	Албан тушаал	Овог нэр
1	ОНХС-ийн санхүүгийн тайланд авлага дутуу , тайлант оны үр дүнг зөрүүтэй илэрхийлсэн	2000.0	Залруулга хийх	Засаг дарга, нягтлан бодогч	З.Онолбаатар Б.Цэвэлмаа
2	Сумын ОНХС-аас 2020 онд эрэмбэлэгдээгүй 7 ажил хөтөлбөр арга хэмжээг хэрэгжүүлсэн, ОНХС-ийн хөрөнгө оруулалтаар хийгдэж ажилд урьдчилгаа санхүүжилтийг өндөр дүнгээр олгодог, ажлын гүйцэтгэл, явцын мэдээг хянасан талаар анхан шатны баримт дутуу, ИТХ-ийн төлөөлөгчдийг чадавхжуулах хөтөлбөр арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн, ТЭЗҮ, зураг төсөв, захиалагчийн хяналтын зардал, чанарын баталгаат барьцааны тооцоог хийгээгүй , ЗД-ын мөрийн хөтөлбөр хэрэгжүүлэх зардлаас ЗДТГ-ын автомашинд сэлбэг авч зориулалт бусаар зарцуулсан	27700.0	Албан шаардлага	Засаг дарга, Санхүүгийн албаны дарга	З.Онолбаатар С.Цэрэнханд
3	ОНХС-ийн хөрөнгөөр ЕБСургуулийн хөгжмийн зэмсэг бэлтгэсэн тухайн байгууллага хөрөнгөд бүртгэж аваагүй санхүүгийн тайланд тусгаагүй орхигдуулсан	4000.0	Зөвлөмж өгөх	ИТХ-ын нарийн бичгийн дарга, нягтлан бодогч	З.Онолбаатар С.Цэрэнханд
4	Төсөвт байгууллагын хөтөлбөр зардлаас тушаал шийдвэргүй, анхан шатны баримтын бүрдэлгүй Сумын ИТХ болон Засаг даргын мөрийн хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн үйл ажиллагаатай холбоотой сэтгүүл хэвлүүлсэн зөрчил	600.0	Төлбөрийн акт	Засаг дарга, санхүүгийн албаны дарга	З.Онолбаатар С.Цэрэнханд
5	Дотоод хяналт хэрэгжүүлээгүй	0	Зөвлөмж өгөх	Засаг дарга, санхүүгийн албаны дарга	З.Онолбаатар С.Цэрэнханд
	Дүн	34300.0			

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР